

GETUIGEN Rechtspsychologe doet voor Amerikaans bureau onderzoek bij Zuid-Afrikaanse recherche

Verhoorkamer van de politie. Onderzoek wijst uit dat het horen van getuigen die de ogen sluiten meer details oplevert.

archieffoto GPD

FBI-EXPERTS krijgen hulp Maastrichtse

Je groeit op in Maastricht en op je 25ste krijg je 100.000 dollar van het Amerikaanse Federal Bureau of Investigation, jawel, de FBI.

door Maurice Ubags

De Amerikaanse verhoorex-perts van de FBI zijn serieus geïnteresseerd in een al lopend onderzoek naar een betere methode om getuigen van geweldsincidenten te horen. Dr. Annelies Vredeveltd uit Maastricht is degene die dit geluk heeft weten af te dwingen. Vredeveltd is rechtspsychologe en doet onderzoek op het snijvlak van psychologie en rechtswetenschap. Ze werkt nu aan de Universiteit van Kaapstad in Zuid-Afrika, bij professor Colin Tredoux, wereldberoemd in de wereld van de forensisch psychologen. Vredeveltd maakte internationaal naam met haar promotie-onderzoek in Engeland. Waar dat over gaat? Heel eenvoudig: als je getuigen tijdens een verhoor vraagt hun ogen te sluiten en zich het incident in beelden voor hun geest te halen, kunnen ze tot dertig procent meer details noemen dan getuigen die met hun ogen open worden gehoord. Kan het daadwerkelijk zo eenvoudig zijn? Hoe is het onderzoek uit-

gevoerd? Annelies Vredeveltd: „Ik heb vijf groepen van elk tachtig personen naar video's laten kijken. Filmpjes van geweldsincidenten, van ruzies op straat. Telkens bleek dat de mensen die met de ogen dicht details moesten opsommen van wat ze gezien hadden, dat beter te kunnen dan de mensen die we gewoon met hun ogen open interviewden. Ze lepelden meer details op en hun verklaringen waren even betrouwbaar of zelfs betrouwbaarder.” Vredeveltd voerde het experiment ook uit met mensen die gewoon konden horen en met mensen die een koptelefoon moesten dragen. Tussen die twee groepen bleek geen verschil te zitten. Vredeveltd vermoedt dat de betere resultaten van 'blind horen' een gevolg zijn van een betere concentratie en van het visualiseren van wat je gezien hebt. Volgens haar wijzen ook andere onderzoeken uit dat dat zeer waarschijnlijk de succesfactoren zijn. De resultaten van het promotie-onderzoek zijn ronduit spectaculair te noemen. Als getuigen zich meer details kunnen herinneren, kan dat betekenen dat de politie veel meer aanknopingspunten krijgt om uit te zoeken en een grotere kans heeft om uiteindelijk een zaak op te lossen. En daarmee is natuurlijk ook de interesse van de FBI verklaard. Betere getuigenverklaringen zijn ook beter te gebruiken als bewijs in een strafzaak.

Dr. Annelies Vredeveltd, rechtspsychologe.

foto MGL

Vredeveltd: „De FBI wil dat ik in Zuid-Afrika mijn onderzoek ga herhalen in het echt, in de dagelijkse politiepraktijk van de Zuid-Afrikaanse recherche. Het is de bedoe-

ling om mensen die getuige zijn van geweldsdelicten met de ogen dicht te laten verklaren. De ooggetuigen die deelnemen zullen een zeer uiteenlopende achtergrond

hebben wat betreft ras, inkomen en sociale status. We zijn benieuwd of mijn eerder onderzoek bevestigd wordt. Elke maand ga ik rapporteren aan de FBI en na een jaar ga ik in Washington een presentatie geven aan een groep verhoorex-perts van de FBI.” De FBI maakt de 100.000 dollar over in termijnen. Vredeveltd kan daarvan drie onderzoeksassistenten betalen, twaalf video-camera's kopen en trainingen organiseren voor de politiemensen die de methode gaan toepassen. „Of dit onderzoek mijn internationale doorbraak wordt? Ik durf het niet te zeggen. Ik ben natuurlijk wel enorm blij met deze kans. Uiteindelijk gaat het erom of we weer betere verhoorresultaten krijgen en of politie-organisaties in staat zijn deze methode in te voeren.” Komend jaar blijft Vredeveltd in Zuid-Afrika. Wat ze daarna gaat doen, ze weet het nog niet. Een terugkeer naar Nederland lijkt minder voor de hand te liggen dan het voortzetten van haar internationale wetenschappelijke carrière elders in de wereld. Want na de Universiteit Maastricht, het University College in Utrecht, een promotie-onderzoek in Engeland, een verbintenis als postdoctoraal onderzoeker met de Universiteit van Kaapstad, diverse internationale prijzen voor haar onderzoek en straks een presentatie voor de FBI in Washington, lijkt Nederland ineens een klein land.